

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VIII. Cura & sollicitudo conversionis Infidelium spectat etiam ad Principes Christianos tam seculares quam Ecclesiasticos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPVT VIII.

Cura & sollicitudo conversionis Infidelium spectat etiam ad Principes Christianos tam seculares quam Ecclesiasticos.

AD Principes omnes Christianos, etsi non ita ardeat, ut ad Pontificem summum, spectat, ut quoad possint Ecclesie regnum amplificent, & non solum conatibus uniuersis enitentur, ut Religionis cultus ubi coaluit altas mittat radices, sed & ut protendatur eò, quò forte antea nunquam pertigerat, ac deinde ut suo labore & industria his, qui jacent in umbra mortis, candidissimam fidei Catholicæ lumen perferatur. Profecto Hispaniæ Reges, pii ac magnanimi ea potissimum de causa à DEO prosperis successibus fovent videntur, quod Religionis ardore non regnum dumtaxat suum, quo potiebantur mitificè excoluerunt, sed & victis Oceani fluctibus ad extremos Indos tam Orientales, quam Occidentales, Christi nomen, cultumque perduxerunt, nec non ad Japonias, ac Chinas felici ausu aditum apertuerunt. Emanueli Christianissimo Lusitanie Regi, Joannique ejus filio debetur hæc claus, ut Christi Evangelio ad remotissimas illas oras & antiquis inuias tutos ac facillimus fuerit aditus apertus; ita ut Christiana in amplissimis illis regionibus Religio longè latèque potuerit disseminari. Ferdinandi vero Catholicissimi Regis, & Isabellæ Reginæ industria & labore aditus est patefactus ad vastissimas Occidentalium Indiarum Provincias, in quibus Evangelium, Christi que nomen mirificè est propagatum. Quare non immerito Catholicorum nomine Hispani Reges gloriantur, utpote qui piissimum hoc & planè Apostolicum munus ex summorum Pontificum commissione exercent, & non modo propagande fidei zelus omnes Principes in rem hanc deberet impellere, sed & ipsamet politica ratio, quæ uniuersos orbis Principes movet ad suam ditionem tuendam, urgere deberet viros Christianos ad infidelium conversionem. Quomodo enim constabit integritas fidei, aut Catholicorum modicus numerus, si à tot Infidelibus impugnetur, ac minuatur? Certè fatendum est (ut lectuosis constat historiis) plurimos Christiana cultura desitutos in Indiis, Æthiopia, & Europa ipsa à fide Catholica vel sponte deficere, vel ab aliis ad eam defectionem perverti. Tantundem ergo diminuitur populus Christianus, quantum hostes augentur. Atque idcirco politicè quoque agendo, nisi in conversionem Infidelium Catholici Principes incumbant, justo DEI judicio eorum potentia viresque minuentur. Sapè ante annos circiter centum, Septentrionalia Regna, aliæque Provincie, vel urbes Italiæ finitimæ, nondum à castris Ecclesiæ defece- rant. Cur ergo timendum non sit, ne serpent errores, & quod reliquum est insciant?

Sed & Principes Christiani ad opus conversionis incendi deberent, quamvis nullos infidelium paterentur incurtus. Omnes quippe Principes non modo suos Principatus tueri, sed amplificare conantur, ut plures populos habeant vel subditos, vel fœderatos. Cum ergo JESU Christi regnum esse debeat omnium amplissimum, quomodo Redemptoris nostri desiderio satisfiet, si in quibus regni sui administra-

Thom. à Iesu Oper. Tom. 1.

tionem commisit, non studeant Catholicam fidem, per quam ille regnaturus est, infidelibus nuntiare? Et quidem vis rationis hujus efficacissima est, si Christi gloria spectetur: verum etsi illa non adeo purè spectaretur, pondus immensum haberet. Interest enim Principum Ecclesiasticorum, & secularium in ultimis terrarum oris, & Reges & nationes multas tributarias vel confœderatas habere: quod certè bonum multiplex fidei prædicationem subsequitur. Etsi omnes Principes charitate impetrante, idque aliis poscentibus titulis, huic conversionum operi accingi oporteret; Hispaniæ tamen Reges, non charitatis tantum, sed & Justitiæ obligatione tenentur nihil prætermittere, quod ad Indos Christo lucrandos, fidemque in illis vastissimis regionibus promulgandam pertineat. Nam & summi Pontifices Catholicis Hispaniæ Regibus novi orbis gentes adire, easque ad fidem convertere curam detulere; ut hoc tanquam proprium & peculiare munus agnoscerent & curarent. Cum enim classibus usque adeo crebris, & magnis, apparatu quoque ingenti opus sit, propter immensam Oceani navigationem, & terrarum regiones plerumque incommodas, & egentes, non potuit ullo modo, nisi Regiæ potentie res tanta committi.

Cur vero Hispaniæ Regibus potius aut solis, (absit invidia) non est ab æquitate alienum, cum & illorum auspiciis atque ope primum inventa utraque India sit, & navigationi Oceani opportunissima Hispania sit. Denique primi illi eam Provinciam & petiverunt, & studiosè curarunt. Neque est cur de summorum Pontificum voluntate conquireretur quispiam, si non ut revera est, idque gravissimè premens, cogitur. Ejusmodi prædicationem consequitur, ut qui ex Infidelibus barbaris, Christianam Religionem profiteri velint, ad curam Principum Christianorum, tutelamque pertineant. Id cum literæ ALEXANDRI IV. copiosè doceant, quarum confessionem ad hunc modum rectè viri doctissimi intelligunt, non est, cur in hac causa diutius hæreamus. Neque enim posset aliter Fides in tot populis recens, & tenera permanere ac crescere, nisi Christianorum Principum patrocinio, fide, potentia adversus inimicorum Christi defenderetur injurias, Barbari naturæ esserati & insolentes fœdera, atque amicitias patum curare soliti, rationem facillè contemnerent, quoniam modo fruari, tenerique possint, nisi nostrorum vim pertimescant? Quare Hispanorum Principum est Indos tueri, eorumque æternam salutem idoneis ministris procurare, atque eos ad Evangelii gratiam provocare, de fide instruire, instructos moribus informare, ac denique nihil prætermittere, quod ad illos lucrificandos pertineat, & quod officii sui hanc esse propriam obligationem agnoscant.

Maximè verò omnes Christiani Principes tenentur, siue Ecclesiastici, siue seculares sint, quorumcunque Infidelium, qui ad ipsos quoquo modo pertinent, curam in spiritualibus gerere, ac prædicatores mittere, à quibus ad veræ fidei agnitionem perducantur; potissimum autem cura hæc exercenda est circa Infideles, qui in eorum terris Christianis commiscuntur. Negligentiam verò Prælatorum hac in re adeo sentit D. Gregorius, ut ad Januarium Episcopum scribat his verbis: *Rusticos, quos habet Ecclesia tua, nunc usque in*

fidelitate remanere negligentia fraternitatis vestra permittit. Et quid vos admonet, ut extraneos ad Deum adducatis, qui vestros ab infidelitate corrigere negligitis? Unde necesse esse, vos per omnia in eorum conversionem vigilare. Nam si cuiuslibet Episcopi in Sardinia Insula paganum rusticum invenire potuerit, in eundem Episcopum fortiter vindicabo. Tam vero si rusticus ante fuerit perfida & obstinationis inventus, ut ad Deum venire minime consentiat, tanto personam onere gravandus est, ut ipsa exactionis sue pena compellatur ad reditum festinare. Ex qua tanta tanti Patris auctoritate, & diligentiam disciplinae conversioni infidelium adhibendam, & modam, si duriores praeberint, rusticitate magis animi quam electione rationis, cuiusmodi barbari paene omnes sunt, iudicii vix sententiam sequentes, sed impetu aut consuetudine impulsus, ut hi certe levitate quadam salutaris compellantur intrare.

Neque solis Episcopis hanc curam exercere ex officio incumbit, sed & alios Principes sive nobiles seculares tangit: ut optimè idem Pontifex lib. 3. Registri Epistolae 23. scribit in hunc modum: Cognovi paene omnes vos rusticos in vestra possessionibus idololatria deditos habere, & valde hac de re contristatus sum. Et post pauca: Unde magnifici filii exhortor, ut omni cura, omnique sollicitudine animarum vestrarum zelum habere debeatis, & quas rationes omnipotentis DEO de subiectis reddaturi estis, aspicite. Ad hoc quippe illi vobis commissi sunt, quatenus & ipsi vestra utilitati valeant ad terrena deservire, & vos per vestram providentiam eorum animabus ea, quae sunt aeterna, proficere. Si igitur impendunt illi quod debent, vos eis cur non solvitis quod debent? id est, ut assidue illis magnitudo vestra commoneat, ab idololatria errore compescat, quatenus eis ad fidem ductis omnipotentem Dominum erga se placabilem faciat. Haec Gregorius.

An verò possit Princeps, sive secularis, sive Ecclesiasticus, subditos sibi infideles cogere, ut fidem recipiant, an verò tantum ut Evangelium audiant, dicemus infra suo loco. Nunc verò ut omnes agnoscant ab Alexandro VI. divisionem factam inter Reges Lusitaniae, & Hispaniae, quibus Orientales & Occidentales Indiae partitus est, non sine divino consilio, ac Spiritus sancti afflatu factam fuisset: ob hanc causam tum in regnis ipsis uberrimos fructus, tum ipsis Regibus divitias magnas, Imperiisque dilatationem incredibilem attulisset; ex eo maxime probat Thomas Bozius de signis Ecclesiae; Nam cum Galli, qui in Indiis occidentales, novas Gallias, sive Franciam novam sibi armis pararunt, nihil inde profecerunt. Angli quoque, qui nescio in quas terras earundem Indiarum appulerunt, nihil promoverunt; non enim adfuit illis Pontificis Romani benedictio, nec liberalitas, ex quo factum credo, ut quamvis armis & opibus in his navigationibus non essent inferiores Hispanis, nihil tamen profecerint. Non etiam adfuerunt illis auxilia Monachorum, Religioforumque hominum sanctitatis per excellentium, qui missiones Apostolicas sedis decreto exequerentur. Haec Bozius.

Sed ut curae, quam Reges Hispaniae & Lusitaniae in Indorum conversione praestiterunt, ac eorum successores in hac re praestare tenentur, vestigia aliqua ostendamus, libuit hic Joannis Lusitani Regis Epistolam ad Caesarem Orientis Indiae Praetorem ex Maphzo lib. 12. referre.

Joannes Rex, Joanni Caesari Indiae Praetori amico salutem.

Quod non ignoras, Idololatria tam grave piaculum est, ut ea in meis regnibus ferenda ullo pacto non sit.

Delatum est autem ad nos, in Ioanne finibus tum publicè, tum privatim coli sacella Idolorum: praeterea ludos ritusque ethnicos celebrari palam. Ac proinde tibi etiam atque etiam mando, ac plane iubeo, idola omnia per idoneos ministros investigata & ande, sublata comminuas, comburataque, & cum gravibus eticis minui, ne cui prorsus ullum eiusmodi simulacrum, aut signum ex are, ligno, argilla, gypso, aliove metallo, materia, massa fundere, ducere, sculperè, fingere, exprimere, figurare, aut aliunde importatum habere; seu sacra, ludosve ethnico more facere, aut Brachmanas Concionatores, magistrove, seterrimos Christi adversarios, nulla ope juvare, vel teo recipere liceat. Qui secus laxit paenis in edicto propositum nulla remissione multator. Et quia gentes ad legitimum unius DEI cultum, non modo spe futurae beatitudinis, sed etiam praesentibus interdum praemiis invitanda sunt; curabis enixe, uti redemptura vestigalium curaciones publica, & alia munera quastuosa, in homines ethnicos in hunc diem confertis solita, in ipsos Christi Neophytos primo quoque tempore transferantur.

Ad classes meas deducendas audio promiscuum cogi vulgus Indorum. Placet excipi Christianos. Quod si necessitas eorum quoque operas interdum exegerit; videbis omnino post hac, uti quotidiana illi merces ac iusta solvatur. Atq; hoc toto de genere Michaëlis Vasae sententiam exquires: quem nos virum & publica rei bene peritum, & Christiana Religionis apprime studiosum animadvertimus.

Ad hac, certis auctoribus magno mihi meo dolore competum est, ab Lusitanis hominibus viti pretio coempta mactia, quae apud Christianos dominos perfacilis negotio ad baptismum adduci possint, Mahometanis ac barbaris mercatoribus, ad non dubium animorum interitum, uberius quastus causa venundari. Id piaculum ne admittatur in posterum, nec servitia ulla nisi Christiano emptori aut icitatori addicantur, item gravi cavebis edicto. Feneratorum licentiam, quam certo capite Goanarum legum alicuius, fac imperio atque auctoritate coercere; idque caput è Legum serie quamprimum expungas. In oppido Bazano templum divo Iosepho exstructum, idoneumque stipendium alendo vicario, & beneficiarii aliquot, de meo assignator. Annuo porro tria parvum millia in impuras Mahometi ades, & nefarium cultum, ab eius sectatoribus impendi ante hac solita, Evangelij praconibus & conversioni adiutoribus in posterum numerantur.

In agro Cialensi Neophytis à Michaële Vasae institutis, & si qui praeterea à Christianis accesserint à meis vestigalibus trecenti quotannis quædam modij ab Antistite dividuntur. Ages etiam cum ipso Cocchi Rege, uti ritus quosdam Ethnicos ab ipsis auguribus in piperis venditione adhiberi solitos (quando quidem nihil ipsis ea res interest) è nostro commercio tolli permittat. Ab eodem Rege ajunt Indos ex eius ditione, qui relicti Idolis Christiana suscipiunt sacra, fortunis omnibus illic spoliari: Ab eiusmodi immanitate & in omnibus nervis amicum Regem nitentis avertere: & nos ipsi quoque in eandem sententiam ad ipsum literas dabimus.

Qui ex Ethnicis ad Christum sese convertunt, eos audio tanquam sceleratos & sacros à parentibus, cognatis, amicisque teo ejici, bonis everri, ac summa protinus in saltitudine atque egestate versari. Horum tu inopiam sublevanda, communicata cum Vasae re, annuam è meis redditibus pecunia summam decernes distribuendam à Sacerdote, qui eiusmodi Neophytorum instructioni praesuerit. Ceilano insula, regna, uti fertur, adolescentulus, icipis avuncule an parentis effugiens

effugiens manus, Guam Baptismi gratiâ se contulit. Huius in persona quando ad aliorum conversionem haud leve momentum est, dabû operam uti doctrina quidem ac moribus in Divi Pauli Collegio cum alumnis ceteris imbuetur: quod verò ad vitium cultumq, attinet, lauto se paravisim hospitio, mea impensa copiosè ac liberatè habeatur. Significavit it ipse mihi per litteras ad Ceilani regnum sibi jus actionemque competere: videbis quidnam hoc sit: totamque rem probe exploratam & cognitam ad me perscribes. Quod autem Tyrannus in suos populares, qui Evangelio credidè tam crudeliter saevit, seras quidem illas, verum anen debitas tanto scelere parvas ab eo per te quam primum exigi volo: & gravem audacia mercedem statui: quo intelligant omnes nihil esse mihi antiquius, quam ut omni ex parte integri, incolu-meque ferventur, qui à demonum castris ad Christianam transferant.

Ab Ethnicis artificibus, Christi Domini, Virginis Matris, & Sanctorum imagines pingi, atque adeo circumferri venales, minime decorum est nomini Christiano. Tu ergo cum proscriptioni aut virgarum minus edices, ne cui profano tabulas ejusmodi pingere, aut vendere quoquo modo in posterum liceat. Paraciale Covini templum, it emq, Colani, dudum inchoata, patere imbribus putrifacienda, turpissimum est. Vtrumque tu architectis ac fabricis adhibitis, quam primum tegendum ac perficiendum curabis. Placet

etiam in vico Noroa templum Divo Thoma Apostolo fieri; Calapore captam sancta Crucis edem absolvis Itemque in Ciorano Insula templum excitari: Præterea, locis idoneis auditoria, scholas institui, ad quas statis diebus non Christiana modo plebs Catechismi causa, verum etiam Ethnici ad audiendum Evangelium vel inviti conveniant.

Quando quidem in ista mea ditione mihi primum omnium & maximum est obsequium Dei, & Christiana Religioni amplificatio, cupio vehementer è Terranis quoque & Bardesibus sinibus, quibus mihi nuper Idalcæan cessit, idolorum cultum, ac profanas gentium superstitiones prorsus evelli. Id quod citra tumultum ac vim hoc præsertim initio fiat. Expedis, rationibus ac disputationibus quam lenissimè populos edoceri, quanto in errore, ac veritatis ignorantia versentur: quamque vel perperam, vel impium sit, cultum uni debitum DEO, simulacris lapidibusque ab homine tribui. Porro ad eas pellendas tenebras cum alios viros adhibebis virtute & eruditione præstantes, tum verò tu ipse primarios gentis evocare, alloqui, monere non desines, atque omni ratione ad Christum allicere. Qui sese dederint, hosce, in fidem receptos, non tueris modo, sed etiam pro suo quemque captu sorsibus ornabisque. Hac omnia scito majorem in modum nobis esse cordi: que singula te pro tua industria & probitate sedulo curaturum esse confidimus. Almerini 8. Idus Martias. M. D. XLVI.

DE PROCURANDA CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM

LIBRI II.

PARS SECVNDA.

Religiosorum omnium instituto congruere, Hæreticos, aut Infideles juvandi studium.

Religiosis Ordinibus, quantumvis solitudini, ac contemplationi vacent (exceptis forsitan illis, qui Eremiticam vitam profitentur,) valde esse consentaneum, immo expedientissimum, Ecclesiæ conatibus in animarum conversione adjuvare, ostenditur tam ex regulis ac institutis Religiosorum omnium, in quibus animarum studia non interdiciuntur, quam ex multis aliis argumentis. Immo verò Religiosos omnes præ aliis huic functioni esse aptissimos, tum ex fructu à Religiosis Ordinibus in Ecclesia DEI percepto, tum ex aliis capitibus plenissimè comprobatur.

CAPVT I.

Religiosis omnibus, cujuscunque Ordinis sint, valde consentaneum esse proximorum saluti, ac peculiariter Infidelium conversioni studere.

Quamvis ad Petrum ejusque Successores, quibus universalis Ecclesiæ à Christo commissa est, singulari quadam ratione, & debito per Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

tineat, ex non ovibus oves facere, ut ovile unum in Ecclesia consurgat; quia tamen Romani Pontifices per seipso id præstare non possunt, decreverunt viros idoneos sibi coadjutores eligere, qui ipsorum auctoritate officium hoc prædicandi gentibus Evangelium obirent: nam et si Episcoporum, qui hac in parte Apostolis successerunt, munus hoc esse videatur; tamen neque Episcopi omnia præstare possunt, & ipsi etiam suarum dioceseon limitibus conclusi sunt. Quare Religiosos Ordines Pontifices sibi in hac functione tanti oneris socios assumpsērunt, qui Apostolica auctoritate freti, totum terrarum orbem